

**PROJECTE
D'ATENCIÓ
A LA DIVERSITAT
I
INCLUSIÓ
EDUCATIVA**

1. INTRODUCCIÓ

2. MESURES ORDINÀRIES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

3. ALUMNAT DESTINATARI

4. ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS HUMANS I MATERIALS

- 4.1.- Àmbits d'actuació de l'equip de suport
- 4.2.- Objectius generals de l'equip de suport
- 4.3.- Coordinació i organització de l'equip de suport
- 4.4.- Recursos materials

5. PROTOCOL D'ACTUACIÓ AMB L'ALUMNAT

- 5.1.- Detecció les necessitats.
- 5.2.- Valoració de les necessitats de l'alumnat
- 5.3.- Actuacions
- 5.4.- Avaluació del procés

6. DOCUMENTACIÓ INDIVIDUAL I MESURES CURRICULARS

- 6.1.- Documentació de l'alumne/a
- 6.2.- Tipologia de les adaptacions curriculars:
 - 1. Reforç curricular
 - 2. Adaptacions curriculars individuals
 - 3. Adaptacions curriculars significatives
 - 4. Criteris per realitzar les adaptacions curriculars

7. MESURES METODOLÒGIQUES

- 7.1 Criteris pedagògics i metodologia.
- 7.2 Modalitats de suport i organització

8. AVALUACIÓ DEL PLA

9. MARC LEGAL

10. ANNEXOS

- a. ANNEX I. GRAELLA D'ALUMNAT AMB NESE - ITACA
- b. ANNEX II SOL·LICITUD D'INFORME PSICOPEDAGÒGIC
- c. ANNEX III. INFORME PSICOPEDAGÒGIC
- d. ANNEX IV. FULLA D'ACTA D'AUDIÈNCIA A PARES
- e. ANNEX V. MODEL DE SEGUIMENT DE REFORÇ
- f. ANNEX VI. MODEL DOCUMENT D'ACIS
- g. ANNEX VII. DOCUMENT D'ADAPTACIÓ D'ACCÉS
- h. ANNEX VIII. PROTOCOL D'ACTUACIÓ AMB ALUMNES AMB TDAH
- i. ANNEX IX. PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENTATGE
- j. ANNEX X: PROTOCOL DE DETECCIÓ D'ALTES CAPACITATS

1. INTRODUCCIÓ

La inclusió i la normalització suposen partir de les necessitats educatives de cada alumne i del seu ritme d'aprenentatge per aconseguir que les seves capacitats es desenvolupen al màxim.

Per donar resposta a tots els alumnes es poden prendre diferents mesures i modificacions en la metodologia, en els agrupaments dels alumnes, en el tipus de reforç educatiu, arribant si es necessari a l'elaboració d'adaptacions curriculars quan les necessitats de l'alumnat ho requereixen.

L'equip docent (tutors i mestres de l'equip de suport) ha d'instrumentar totes les ajudes necessàries per tal de compensar les necessitats educatives de suport específic que presente l'alumnat durant l'escolarització a infantil i primària.

1.1.- Finalitats del PADIE.

- Ajustar la resposta educativa a les necessitats que presenta l'alumnat.
- Planificar i organitzar els suports i prioritzar els recursos personals (docent i no docent) de què disposa el centre, per tal d'ajustar-los a les necessitats grupals i/o individuals de l'alumnat.
- Assessorar i organitzar l'equip docent que aten aquest alumnat.
- Propiciar la participació en totes les activitats del centre a tot l'alumnat.
- Acollir i facilitar la incorporació de l'alumnat nouvingut a la dinàmica de l'escola.
- Prestar una especial atenció a les famílies de l'alumnat amb problemàtica social i familiar.

• 2. MESURES ORDINÀRIES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Són les actuacions que porta a terme tot l'equip docent i no docent per tal d'atendre les necessitats que presenta l'alumnat del centre. Les mesures ordinàries es poden contemplar des de:

- El currículum.
- El PEC.
- L'Equip de Suport
- L'aula

3. ALUMNAT DESTINATARI

Els mestres de l'Equip de Suport atendran a l'alumnat especificat en la normativa vigent de forma prioritària, malgrat s'atenguen de forma puntual altres alumnes que es poden beneficiar d'aquesta atenció.

Segons l'Ordre de 16 de juliol de 2001, per la que es regula l'atenció a l'alumnat amb nee, s'entén per alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (**NESE**):

a) L'alumnat amb necessitats educatives especials que requereix, durant un període d'escolarització o durant tota l'escolarització, determinats suports i atencions educatives específiques derivades d'una discapacitat, de trastorns greus de conducta o emocionals o de trastorns generalitzats de desenvolupament.

- *Aquests alumnes comptaran amb informe de valoració psicopedagògica realitzat per l'SPE i Dictamen d'escolarització com a alumne de Necessitats Educatives Especials (nee)*

b) L'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge causades per trastorns de l'aprenentatge, trastorns per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat i trastorns greus del llenguatge.

- *Aquests alumnes comptaran amb informe de valoració psicopedagògica realitzat per l'SPE.*

c) L'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals.

- *Aquests alumnes comptaran amb informe de valoració psicopedagògica realitzat per l'SPE. i Dictamen d'escolarització.*

d) L'alumnat amb un desfasament curricular de dos o més cursos per condicions personals greus de salut o derivades de factors socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics.

- *Aquests alumnes comptaran amb informe per l'alumnat NESE facilitat per la conselleria a les instruccions de l'inici del curs dels centres d'infantil i primària. A més poden tenir informes d'intervenció de l'SPE.*

e) L'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu

- *Aquests alumnes comptaran amb informe per l'alumnat NESE. A més poden tenir informes d'intervenció de l'SPE.*

4.- ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS HUMANS I MATERIALS

El professorat i professionals de suport de l'escola actuaran de forma coordinada com a Equip de Suport.

Els membres d'aquest equip de suport són:

- Serveis psicopedagògics escolars; orientador/a escolar i mestre/a d'Audició i Llenguatge.
- Mestre/a de Pedagogia Terapèutica.
- Treballador/a social dels ajuntaments.
- Depenent de les necessitats altres professionals: ATE, Fisioterapeuta, PT ONCE, etc.

L'educació inclusiva implica la implementació de pràctiques que inclouen a tothom en tots els aspectes de l'escola i la vida de la comunitat, així l'equip de suport tindrà per finalitat que l'escola permeti a l'alumnat NESE gaudir de les situacions generals i comunes per al desenvolupament de les seves capacitats, facilitant el desenvolupament del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Per això la seva tasca es centrarà en:

1. Assessorar i col·laborar amb el professorat en relació a aquells aspectes que puguin fer possible la màxima inclusió i sempre cercar la proposta curricular comuna amb les adaptacions que siguin necessàries.
 2. Donar el suport necessari per facilitar el desenvolupament del procés d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat. Aquest suport es desenvoluparà prioritàriament dins l'aula ordinària, amb diferents tipus d'agrupament. El suport fora de l'aula es valorarà i decidirà quan estiga justificat.
- c) Dur a terme les coordinacions necessàries. La coordinació entre el tutor i l'equip de suport són vitals per optimitzar la tasca docent: programar, assessorar a la família, cercar materials, adaptar fitxes, donar orientacions als altres mestres de l'equip docent., etc. El seu horari inclourà el temps necessari per desenvolupar la coordinació.

4.1.-Àmbits d'actuació de l'equip de suport.

Tant a l'etapa d'educació infantil com a la de primària, es prioritzaran els següents aspectes:

a. Suport i recolzament a l'alumnat del Centre.

- Alumnat: prevenció de les dificultats d'aprenentatge. Desenvolupament d'hàbits

bàsics.

- Alumnat nouvingut: adaptació escolar i immersió lingüística.
- Alumnat amb nee: inserció dels/de les alumnes en el grup-classe. Intervenció directa dins l'aula, i treball individual fora de l'aula d'alguns continguts concrets i en períodes determinats de la jornada.

b. Actuació amb les famílies dels/les alumnes del centre.

- Vinculació de l'escola amb la família. Fomentar la participació activa de les famílies a l'escola.
- Acompanyament i orientació en les pautes d'actuació família-centre, família-infant com a mesura preventiva o terapèutica.

c. Actuació en el Centre.

- Elaboració del Pla anual amb la proposta d'actuacions, horaris i recursos durant el curs escolar.
- Participació en l'elaboració de documents de centre, especialment el Pla d'atenció a la diversitat.
- Coordinació periòdica de l'equip de suport amb l'SPE i amb els mestres tutors i mestres especialistes d'alumnes amb nee .
- Amb els tutors, elaboració de les ACI's. Recerca i elaboració de recursos i materials didàctics. Adaptació de materials.

4.2.-Objectius generals de l'equip de suport.

a. En relació al professorat:

- Donar resposta a les deteccions i demandes fetes pels mestres.
- Col·laborar en la detecció i l'anàlisi i de les necessitats educatives de l'alumnat.
- Col·laborar en la planificació, el seguiment i l'avaluació de les adaptació curriculars.
- Col·laborar en la recerca d'estratègies organitzatives i metodològiques que faciliten l'atenció a la diversitat.
- Orientar i facilitar la recerca i/o elaboració de materials curriculars.
- Col·laborar en la unificació de les pautes d'actuació en la relació entre la família i l'escola.
- Facilitar eines i estratègies per l'elaboració de les programacions d'aula.

- Participar en l'avaluació/promoció de l'alumnat NESE i l'orientació en relació al canvi d'etapa educativa.

b. En relació a l'alumnat:

- Realitzar una tasca preventiva el més àmplia possible.
- Atendre l'alumnat que presenta necessitats educatives de suport educatiu.
- Elaborar les adaptacions curriculars necessàries perquè l'alumnat pugui aconseguir els objectius proposats per cada etapa i reforçar els aspectes més funcionals i pràctics dels aprenentatges.
- Potenciar el treball de les capacitats necessàries pel desenvolupament personal, establertes com a prioritàries en l'adaptació curricular.
- Aprofitar recursos terapèutics propers al centre.
- Introduir en el treball de suport la utilització de noves tecnologies.

c. En relació al centre educatiu:

- Elaborar el pla d'actuació anual i organitzar les actuacions previstes per l'alumnat NESE: propostes d'actuació prioritzades pel curs, la temporalització i els indicadors per l'avaluació.
- Participar en l'elaboració i revisió dels documents generals del centre.
- Participar activament, dins l'àmbit dels cicles, amb l'organització i desenvolupament d'activitats.
- Mantenir coordinacions amb: l'equip de suport, l'SPE i l'Equip Directiu del centre, per tal de planificar, seguir i avaluar la tasca desenvolupada per l'equip de suport i la resposta del professorat al treball amb l'alumnat NESE.
- Potenciar, facilitar i coordinar la intervenció en el centre educatiu dels serveis externs –orientadora.
- Orientar per tal de facilitar la unificació de les pautes d'actuació família-centre.

4.3.-Coordinació i organització de l'Equip de Suport

Els principals objectius que es persegueixen amb la coordinació són garantir una adequada atenció als alumnes, evitant les improvisacions, i mantenir una línia d'actuació unificada.

Les coordinacions de l'equip de suport poden ser amb: Tutors, SPE, cicles, Equip directiu o altres membres de l'equip de suport.

L'equip de suport es reuneix periòdicament, en horari d'assistència al centre de l'SPE, per portar a terme la revisió dels casos, el disseny d'actuacions concretes, la incidència sobre els diferents documents del centre i l'assessorament a tot l'equip de mestres amb els diferents tutors.

Durant les coordinacions s'establiran les àrees i les hores de suport que rebrà cada alumne, les tasques de cada mestre que intervé, els recursos necessaris amb què cal comptar i es valorarà l'adequació del model d'adaptació curricular. S'ha fer una valoració trimestral amb els tutors per identificar el grau d'assoliment dels objectius proposats i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes. Aquesta feina es revisarà també a començament de l'any acadèmic.

A final de curs quedarà recollit la previsió de sessions de suport de cada alumne nese, a quina àrea i els materials i llibres més adients per al proper curs.

- **Previsió per trimestres**

1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre
Elaborar el pla d'actuació de la PGA. Elaborar els horaris amb l'equip directiu i l'SPE. Elaborar, revisar o modificar les ACIs, Sessions d'avaluació. Atendre demandes.	Revisar el pla d'actuació (amb els tutors) Revisar els horaris. Sessions d'avaluació Atendre demandes.	Revisar el pla d'actuació (amb els tutors) Sessions d'avaluació. Revisió final d'ACIs Recollir la previsió de noves incorporacions. Recollir la proposta de llibres i materials per alumnat nese Elaborar la memòria del curs.

L'equip de suport estarà present en les reunions: de la Comissió de Coordinació Pedagògica (CCP).

4.4.-Recursos materials

La dotació de material específic per a l'alumnat nese es recull a les aules de suport, i es posa en comú per funcionar com a centre de recursos a disposició de tot el professorat. Funcionarà amb un sistema de préstec que gestionaran els membres de l'equip de suport. Els mestres tindran cura de que el material no es perdi o es faci malbé i de recollir tots els préstecs a final de curs , així com de mantenir les aules de suport ordenades. Quan sigui necessari es renovarà o adquirirà el material didàctic més adient per atendre les necessitats específiques de l'alumnat.

5.- PROTOCOL D'ACTUACIÓ AMB L'ALUMNAT

5.1.-Detectar les necessitats.

Recollida d'informació per part de l' equip docent i el tutor:

- Informació de centres anteriors.
- Prova d'avaluació inicial.
- Observació dins l'entorn escolar
- Informacions de la família, d'altres centres, de l'escoleta,...

Aquesta informació es recull al full de demanda per valoració. El full de demanda es pot presentar als diferents professionals:

- Orientadora.
- La treballadora social.
- La logopeda.
- Altres serveis: Nosis, Once, Gaspar Hausser...

Per cada cas hi ha un full de demanda específic.

5.2.-Valoració de les necessitats de l'alumnat

Els fulls de demanda es donen a l'Equip de Suport que conjuntament amb l'orientadora analitza, estableix l'ordre de prioritats i decideix les actuacions inicials que s'han de dur a terme.

- Valoració per part de l'SPE. Informe Psicopedagògic.
- Valoració per part de la mestra d'Audició i Llenguatge. Informe Logopèdic.
- Valoració per part de tot l' Equip de Suport i orientacions a l'Equip Docent.

Deponent del resultat dels informes es dona d'alta en la butlleta d'estat corresponent, si es el cas es sol·licita Dictamen d'Escolarització com a alumne de nee.

5.3.-Actuacions

Després de la valoració s'han de realitzar les coordinacions necessàries per acordar les actuacions de cadascuna de les persones que intervenen amb l'alumnat. Aquestes actuacions es recolliran en diferents documents, amb la finalitat de tenir la informació recollida i organitzada per donar la millor resposta educativa i per avaluar-la i modificar-la si és necessari.

Actuacions:

De l'SPE (orientador)

- Explicar els resultats de l'informe psicopedagògic i transmetre les orientacions a tot l'equip docent (principalment al tutor/a) i a la família.
- Donar pautes a la família de com treballar amb l'alumne/a.
- Sol·licitar el dictamen d'alumne NEE.
- Realitzar, si cal, les coordinacions amb altres serveis: Departament de Menors, Serveis Socials,...
- Fer un seguiment trimestral de l'assistència a classe, intervenir segons les instruccions en cas d'absentisme escolar.
- Fer un seguiment periòdic dels alumnes nese.

Del tutor/a

- Aplicar les orientacions de l'orientadora.
- Acordar les actuacions a fer amb l'alumne amb els mestres de suport i equip docent.
- Realitzar DOCUMENT INDIVIDUAL D'ADAPTACIÓ CURRICULAR juntament amb els mestres de suport i equip docent: dur a terme les adaptacions curriculars necessàries perquè l'alumne dono la millor resposta als objectius de cada cicle.
- Adaptar la programació d'aula i els informes d'avaluació.

- Fer- ne un seguiment amb el mestre de suport, l'orientadora i família.
- Informar a la família.

De la família

- Aplicar les orientacions de l'orientador/a.
- Acordar actuacions amb el tutor/a.
- Informar de canvis.

De l'Equip de suport

- Proposar mesures d'actuació amb l'alumnat nese.
- Realitzar els documents individuals juntament amb tutor/a i Equip Docent .
- Proposar adaptacions de llibres i materials.
- Intervenir directament amb l'alumne.

5.4.-Avaluació del procés

Les actuacions acordades per cada alumne es van avaluant, revisant constantment per millorar, canviar-les si no funcionen, optimitzar els recursos personals ,etc.

Les reunions dels tutors amb els mestres de suport han de servir per coordinar les actuacions que es duran a terme, i també per anar-les avaluant, i si l'avaluació no és positiva fer els canvis necessaris.

S'ha d'avaluar la feina de cada persona que hi intervé, i també els documents individuals, principalment les adaptacions curriculars.

6.- DOCUMENTACIÓ INDIVIDUAL I MESURES CURRICULARS

Tots els alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu han de tenir dins el seu expedient tota la documentació relativa a la seva situació i a les adaptacions curriculars adoptades al llarg de l'escolarització.

Una adaptació curricular individual ha d'incloure:

- La identificació de l'alumnat i el professorat que participa en l'elaboració.
- Les necessitats educatives especials detectades i les propostes d'adaptació, elements facilitadors que els permeti de participar de l'entorn general i comú.
- El nivell de competència curricular (relació entre les capacitats indicades en els

objectius generals de la programació d'aula i el que sap fer l'alumne d'aquestes capacitats).

- La proposta d'adaptació (tant dels elements d'accés com dels curriculars) per desenvolupar el nivell de competència.
- L'organització del professorat i dels recursos materials, adequats a la resposta de l'alumne.
- Les pautes i la distribució temporal del seguiment i l'avaluació, amb els indicadors, els instruments, i la planificació temporal.
- Els criteris de promoció amb els indicadors que s'han de tenir presents, per decidir en quin moment s'ha de deixar d'oferir aquesta personalització de l'ensenyament i/o en quines circumstàncies ha de canviar de nivell i/o etapa educativa.

Al nostre centre els documents que se'n deriven d'aquesta adaptació són:

6.1.-Documentació de l'alumne/a

Cada inici de cicle, i sempre que un alumne s'incorpora al llistat d'alumnat nese es faran els documents individuals. El segons curs del cicle només es revisaran aquests documents i s'adjuntarà la part d'informacions del present curs (mestres que l'atenen, horari, full de seguiment, etc.)

- Informe individual d'alumnat NEE, o d'Altes Capacitats. (model de la Conselleria)
- Informe individual d'alumnat NESE, en la resta d'apartats (model de la Conselleria)
- Document d'Adaptació Curricular Individual per al cicle, amb els objectius de les àrees adaptades, els criteris d'avaluació i la metodologia.

1. Documentació de l'alumne/a cada CURS ESCOLAR

- Document d'organització del curs: horari, mestres que l'atenen, programacions,
- Full de seguiment del curs: reunions amb família, acords d'equip de suport, incidències.

6.2.-Tipologia de les adaptacions curriculars

- **REFORÇ CURRICULAR:** Entenem per reforç educatiu aquell que no modifica els objectius de cicle, es desenvolupa a les mesures ordinàries descrites en el Projecte Educatiu.

- **ADAPTACIONS CURRICULARS INDIVIDUALS.**

Una adaptació curricular és una estratègia educativa on a partir de la modificació del currículum, de forma més o menys extensa, es pretén facilitar el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

La finalitat d'una adaptació curricular individual és facilitar a cada alumne la resposta més adient dins l'àmbit del seu context. L'adaptació curricular tracta d'adequar el "currículum a les necessitats individuals de l'alumne, amb la finalitat de que aquest pugui assolir, en la major mesura possible, les capacitats establertes en els objectius generals del cicle, participant dels entorns generals comuns escolars i extraescolars."

Per poder assolir aquesta finalitat, l'adaptació curricular s'ha d'incloure en la programació de l'aula i el seu referent curricular serà el projecte curricular de centre o d'etapa.

La responsabilitat de fer les adaptacions curriculars és dels mestres tutors, amb l'estreta col·laboració dels mestres de suport . Les funcions dels especialistes es centraran en facilitar i dinamitzar el procés d'elaboració, planificació i seguiment de les adaptacions curriculars de forma conjunta amb els mestres tutors, per tal d'oferir una resposta el més ajustada possible en l'atenció de cada cas.

- **ADAPTACIONS CURRICULARS SIGNIFICATIVES.**

Les adaptacions curriculars són significatives quan la modificació dels elements curriculars, modifica substancialment els criteris d'avaluació i el grau de consecució de les capacitats del cicle corresponent. Les adaptacions curriculars no són significatives quan les modificacions permeten assolir les capacitats establertes en els objectius del cicle.

En funció d'aquest criteri podem diferenciar:

a. Adaptacions d'accés: són adequacions adreçades a facilitar l'accés amb normalitat al currículum. Aquestes adequacions poden ser per compensar:

- Necessitats de comunicació: utilització de codis/sistemes augmentatius o alternatius de comunicació i de suports lingüístics específics.
- Necessitats socioafectives, derivades de la incorporació al sistema educatiu: mesures per millorar la relació i l'augment de la coordinació amb l'entorn familiar.

b. Adaptacions d'elements curriculars: adequacions dels elements curriculars (objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació). Algunes d'aquestes adequacions són:

Adequació d'objectius i/o continguts a partir de:

- La incorporació: introducció d'objectius i/o de continguts que no es tenen en compte en el currículum general o que el complementen (normalment d'etapes educatives anteriors).
- La reformulació: canvi lleu de la formulació d'objectius i/o de continguts, mantenint les mateixes capacitats.
- L'èmfasi o prioritat: donar més importància a uns objectius i/o uns continguts que poden condicionar l'aprenentatge de la resta. Tot i així, els que no s'han prioritzat també es treballen.
- La temporalització: modifica el temps d'adquisició de l'objectiu i/o del contingut.
- No inclusió o supressió: l'eliminació d'un objectiu i/o un contingut perquè: no és assolible per l'alumne, no és essencial o s'ha d'invertir molt de temps per la seva adquisició.

1. Organització del procés d'elaboració.

L'adaptació s'ha d'elaborar després del procés d'observació i avaluació inicial, dins el termini més breu possible, comptant amb la informació aportada en l'avaluació de l'SPE. L'equip docent té la responsabilitat d'elaborar l'adaptació curricular; per això, ha d'establir el calendari necessari per a l'elaboració de les adaptacions curriculars pertinents, que ha d'incloure.

- a) Les tasques que ha de realitzar cada membre de l'equip educatiu.
- b) Els recursos necessaris amb què cal comptar.
- c) La distribució temporal de cada acció planificada.

Durant aquest procés, el tutor o la tutora assumeix la responsabilitat de coordinació i ha de comptar amb el professorat de suport per col·laborar en la realització i valoració de l'avaluació inicial, i amb l'aportació d'orientacions i estratègies educatives, per a la intervenció docent, com també ha de comptar amb la col·laboració i participació activa de l'orientador/a.

La duració de l'adaptació curricular ha de ser la mateixa que la programació en què es troba inclosa, i ha de servir de referent al treball desenvolupat diàriament. Per aquest motiu se n'ha de preveure la revisió, i si cal, la modificació.

• CRITERIS PER REALITZAR LES ADAPTACIONS CURRICULARS

1. L'avaluació de l'alumnat al qual es fa una adaptació curricular individual s'ha de regir pels mateixos criteris establerts de forma general per tot l'alumnat, és a dir, es tracta d'una avaluació contínua, integradora i formativa, que proporciona informació constant i que permet millorar els processos i resultats de la intervenció educativa.
2. Quan les adaptacions curriculars individuals no siguin significatives, el professorat pot modificar les tècniques i els instruments d'avaluació que ha d'emprar, però ha de mantenir l'avaluació referida a les capacitats expressades en els objectius generals de l'etapa i els criteris d'avaluació de les diferents àrees i al mateix temps regir-se per la normativa d'aplicació general vigent.

Documentació relativa a les adaptacions curriculars significatives.

1. Tota la informació relativa al procés d'avaluació ha de constar en l'expedient acadèmic de l'alumne, en el qual s'ha d'incloure una còpia de l'informe elaborat per l'SPE i una còpia del document d'adaptació curricular individual.
2. Al final de cada un dels cicles s'han de consignar els resultats de l'avaluació en les actes corresponents, amb els termes proposats de manera general per a tot l'alumnat, però referits als objectius i criteris d'avaluació de la seva adaptació.
3. Els informes d'avaluació individualitzats, elaborats pels tutors o tutores en acabar cada any acadèmic, han d'indicar la situació de l'alumne en el moment que s'emet l'informe, respecte a la consecució dels objectius establerts en la seva adaptació curricular individual i els criteris d'avaluació de les diferents àrees. La seva finalitat és facilitar dades rellevants que facilitin la continuïtat del procés d'ensenyament-aprenentatge.
4. En l'apartat d'observacions de l'expedient acadèmic s'ha d'indicar en quines àrees l'alumne té adaptacions curriculars significatives

Desenvolupament de l'avaluació.

1. En el començament de cada cicle l'equip educatiu, amb la coordinació del tutor o de la tutora, ha de realitzar una revisió de l'adaptació curricular individual, n'ha de proposar aquelles modificacions necessàries per fer proporcionat el currículum a les necessitats que té l'alumne per poder assolir, en la major mesura possible, les capacitats establertes en els objectius.
2. Quan finalitzi cada any escolar el tutor o la tutora ha de fer constar les dades més rellevants de l'avaluació en l'informe d'avaluació individualitzat.
3. En acabar cada cicle, s'ha de realitzar una estimació global de l'avanç de l'alumne en la consecució dels objectius i criteris d'avaluació.

Com s'avaluarà?

L'avaluació de l'alumnat al qual es fa una adaptació curricular individual s'ha de regir pels mateixos criteris establerts de forma general per tot l'alumnat: avaluació contínua, integradora i formativa, que ha de permetre millorar els processos i resultats de la intervenció educativa. El procés d'avaluació ha de passar per diferents fases: recollida d'informació sobre l'alumne, emissió d'un judici de valor en funció dels criteris de valor adoptats com a marc de referència, i la qualificació. Per la recollida d'informació s'utilitzaran diversos procediments i instruments, en funció de les característiques del grup i de l'alumnat NESE.

Instruments d'avaluació

Es podran usar diferents instruments d'avaluació: diari de classe, resums/esquemes, treballs, quaderns de classe i de camp, resolució d'exercicis i problemes, textos escrits, exàmens, mapes conceptuals i resums, produccions orals, plàstiques, musicals, motrius, investigacions, jocs de simulació i dramàtics, diàlegs, assemblea, posades en comú, exposició d'un tema, qüestionaris d'enregistrament en vídeo o àudio i observador extern.

I diferents instruments d'autoavaluació: grupal a partir d'un material específic: anàlisi de vídeo, de fotografies o amb informes. I individual a partir d'informes personals: qüestionaris tancats on l'alumne ha d'autoavaluar el seu propi procés d'aprenentatge, ja sigui de forma escrita o utilitzant símbols; o amb les cartes d'estudi: guies aportades per mestre sobre la realització de tasques analitzades posteriorment.

Criteris de promoció

Les decisions sobre la promoció de cada alumne és responsabilitat de tot l'equip docent. Si en algun cas no es té clar es pot tractat a la comissió de coordinació pedagògica. La decisió de promoció dels alumnes es valorarà en funció dels següents criteris:

1. Els criteris d'avaluació mínims de cada àrea. En cas del alumnes amb NESE, s'han de tenir com a referència per a la promoció els criteris d'avaluació que se li han adaptat.
2. Les característiques del seu grup de referència i del grup on aniria si no promocionés.
3. El nombre d'alumnes amb NESE.

La proposta de repetició es farà el més aviat possible (durant les primeres etapes) quan no es superen els criteris mínims d'avaluació de les diferents àrees. Quan un alumne en repetir curs no assoleix els criteris d'avaluació, ha de promocionar amb reforç educatiu. Els alumnes amb NEE permanents (integració educativa) poden romandre un curs més a l'etapa d'infantil i a la de primària.

7. MESURES METODOLÒGIQUES

Criteris pedagògics i metodologia.

- a) El centre tracta de donar resposta a tots els alumnes que presenten dificultats d'aprenentatge o d'altra mena al llarg de l'escolarització, de la forma més normalitzada possible. Per això quan és possible s'intenta fer extens l'ús de l'aula de suport i dels seus recursos (personals i materials) perquè tot l'alumnat se'n pugui beneficiar.
- b) Prioritàriament el suport es farà dins l'aula per tal que diferents alumnes es puguin beneficiar de l'entrada d'un mestre de suport a l'aula. Els agrupaments que reben suport s'organitzen en funció de les característiques específiques de l'alumnat i del grup de referència.
- c) Quan el suport s'ha d'organitzar fora de l'aula es tracta d'evitar la sortida de l'alumnat durant les sessions que tenen un caire més socialitzador (educació física i música). Aquestes sessions fora de l'aula de referència han de ser fruit de la coordinació amb la feina feta dins de l'aula ordinària i, amb la intenció d'introduir nous materials, reforçar aspectes treballats en el moment, amb anterioritat o amb posterioritat, i treballar aspectes no s'hagin pogut atendre dins del gran grup.
- d) Es tractarà en la mesura del possible diversificar les metodologies. Això suposa que no necessàriament tots els alumnes han de fer el mateix al mateix temps, sinó establir metodologies adaptades a les necessitats i les característiques del diferent alumnat. Una intervenció més inclusiva ha de permetre mantenir la unitat del grup, incidir en els hàbits de treball i proporcionar a tothom la consecució dels objectius de cicle.
- e) Les coordinacions setmanals amb l'orientadora serveixen per orientar sobre la intervenció amb les noves demandes detectades i fer el seguiment dels casos que ja s'estan atenent. Quan es necessari, s'estableixen coordinacions amb els tutors o especialistes per determinar així la intervenció més adient segons el cas. L'equip de suport i el/la cap d'estudis revisa tots els casos d'alumnes amb nee, per tal d'avaluar el curs escolar i introduir canvis i recomanacions de cara al proper curs.
- f) Es prioritzarà que un sol especialista treballi en un mateix grup-classe, sempre que siga possible.

Modalitats de suport i organització.

Hi ha diferents modalitats de suport que s'organitzen en funció del grup classe i de les característiques de l'alumnat NESE. Podem diferenciar les modalitats de suport en funció:

a. dels grups que s'organitzen dins l'aula:

- Grups heterogenis: es tracta de partir la classe vetllant per l'heterogeneïtat dels alumnes de cada grup. Els grups s'equilibren segons un criteri adoptat: nivell, actitud, rendiment, problemes i/o dificultats... És una estratègia on es pot treballar l'aprenentatge cooperatiu.
- Grups homogenis: es pateix la classe en diferents grups que es formen segons criteris d'homogeneïtat: nivells, actitud, rendiment, treball, actitud... És una estratègia per poder treballar amb alumnes que presenten dificultats d'aprenentatge o bé dificultats concretes i definides. També pot servir per treballar activitats de reforç de temes bàsics de la matèria o per treballar activitats d'ampliació de la matèria.

b. del tipus d'activitats que es treballen:

- Perfil grup d'ampliació : s'usa per fer una ampliació d'alguns continguts amb un grup d'alumnes que presenten més possibilitats.
- Petit grup de reforç: s'usa per reforçar temes bàsics de la matèria, amb un grup d'alumnes que presenten dificultats d'aprenentatge o bé presenten dificultats concretes i definides.

c. de la metodologia i dinàmica de treball:

- Dos mestres treballant a l'hora dins l'aula: es tracta d'aconseguir que tots els alumnes puguin ser atesos i ajudats a l'aula per part de dos mestres. La distribució dels alumnes dins l'aula pot ser variada i es farà en relació a un criteri pedagògic.
- Agrupament flexible en grups diversificats: es segueix una programació que s'ha intentat adaptar al nivell d'un determinat alumnat, per tal de poder oferir una atenció més individualitzada i adequada que faciliti l'aprenentatge. Es pot dur a terme en activitats puntuals, i dins la mateixa aula.
- Atenció individualitzada: l'atenció individualitzada pot ser dins o fora de l'aula, i es planifica en funció d'una valoració inicial amb la finalitat d'oferir una resposta adequada. Durant el curs escolar s'haurà de tornar a valorar per tal de fer les modificacions necessàries.
- Desdoblaments: s'utilitza en activitats concretes. Es divideix el grup classe en dues

meitats que conformen un grup (en funció de l'activitat aquest grups poden ser homogenis o heterogenis), que rep classe per separat, per part d'un especialista i el mestre d'aula. Això implica una bona coordinació entre el mestre i l'especialista.

- Projectes: a partir d'un mateix projecte de treball de caràcter globalitzador poden participar tots els alumnes, en diferents graus d'aprofundiment. S'organitza al voltant d'una investigació on es conjuguen les diferents capacitats, interessos i motivacions personals amb els diferents ritmes dels alumnes, alhora que es desenvolupen estratègies comunicatives, cognitives i d'aprenentatge.
- Treball per racons i tallers: l'organització de l'aula per racons i tallers suposa un canvi metodològic que implica que en el mateix temps i espai, els alumnes fan activitats diferents, individuals i/o en col·laboració. La principal funció del mestre es centra en la facilitació i la guia del procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Aprenentatge cooperatiu: és una estratègia d'ensenyament-aprenentatge que parteix de l'organització de l'aula en petits grups heterogenis on l'alumnat treballa conjuntament de manera coordinada per resoldre les tasques proposades i poder aprofundir en el seu propi aprenentatge.
- Programació multinivell: es tracta d'identificar els continguts importants d'una unitat i programar diferents activitats d'aprenentatge, en funció de l'estil d'aprenentatge que presenta l'alumnat, per tal de que tots puguin desenvolupar les seves activitats al màxim.

8.- AVALUACIÓ DEL PROGRAMA

El pla d'Atenció a la diversitat estarà sotmès a un procés d'avaluació continua, i totes les mesures i estratègies d'ensenyament que s'hi vagen incorporant hauran de ser sistematitzades i consensuades per l'equip de suport i aprovades pel claustre

Al finalitzar el curs es portarà a terme, per mitjà d'un qüestionari, una valoració conjunta dels mestres de suport amb els seus respectius tutors sobre el funcionament de les coordinacions i dels suports.

Al llarg del curs, s'avaluarà la consecució dels objectius establerts per mitjà dels indicadors acordats al pla d'actuació

9.- MARC LEGAL

- **Resolució de 27 de juliol de 2016, de la Direcció General de Política Educativa**, per la que es dicten instruccions per a l'organització i funcionament de les unitats específiques de comunicació i llenguatge ubicades en centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària per al curs 2016-2017.

- **RD Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre**, pel que s'aprova el Text de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

- **Resolució de 1 de juliol de 2016, de les direccions generals de Política Educativa i de Centres i Personal Docent**, per la que es dicten instruccions per a l'organització i funcionament dels centres d'Educació Especial per al curs 2016-17.

- **Ordre de 15 de maig de 2006, de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport**, per la que s'estableix el model d'informe psicopedagògic i el procediment de formalització.

- **Ordre de 14 de març de 2005 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport**, per la que es regula l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres que imparteixen Educació Secundària.

- **Ordre de 16 de juliol de 2006 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport**, per la que es regula l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres que imparteixen d'Educació Infantil i Educació Primària.

- **Ordre de 16 de juliol de 2001** per la qual es regula l'atenció educativa de l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzats en centres d'Educació Infantil (2n cicle) i Educació Primària.

- **Ordre de 14 de juliol de 1999 de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport**, per la que es regulen les condicions i el procediment per a flexibilitzar, excepcionalment, la durada del període d'escolarització obligatòria per a l'alumnat que tinga necessitats educatives especials derivades de condicions personals de sobredotació intel·lectual.

10. ANNEXOS

PADIE

ANNEX I : GRAELLA ALUMNAT NESE – RELACIÓ D'ALUMNES ITACA

ANNEX II SOL·LICITUD D'INFORME PSICOPEDAGÒGIC

		<p align="center">SOL·LICITUD D'INFORME PSICOPEDAGÒGIC SOLICITUD DE INFORME PSICOPEDAGÓGICO</p>	
A DADES DE LA PERSONA PER A LA QUAL SE SOL·LICITA L'INFORME / DATOS DE LA PERSONA PARA LA QUE SE SOLICITA EL INFORME			
NOM / NOMBRE		COGNOMS / APELLIDOS	
DOMICILI (CARRER/PLAÇA I NÚMERO) / DOMICILIO (CALLE/PLAZA Y NÚMERO)			LOCALITAT / LOCALIDAD
TELÈFON / TELÉFONO		NACIONALITAT / NACIONALIDAD	
DATA DE NAIXEMENT / FECHA DE NACIMIENTO (dd/mm/aaaa)		EDAT / EDAD Anys / Años Mesos / Meses	
SEXE SEXO Home ☐ Dona ☐ Hombre Mujer		MARE , PARE O TUTORS LEGALS / MADRE, PADRE O TUTORES LEGALES	
ESCORALITZAT / ESCOLARIZADO NO ☐ SÍ ☐		NIVELL ACADÈMIC / NIVEL ACADÉMICO	
CENTRE DOCENT / CENTRO DOCENTE		CODI / CÓDIGO	LOCALITAT / LOCALIDAD
B MOTIU DE LA SOL·LICITUD / MOTIVO DE LA SOLICITUD			
Determinació de la Modalitat d'Escolaritat / Determinación de la Modalidad de Escolaridad			☐
Adaptació Curricular Individual Significativa (E. Primària i E. Secundària Obligatòria) / Adaptación Curricular Individual Significativa (E. Primaria y E. Secundaria Obligatoria)			☐
Adaptació Curricular Individual (Batxillerat i Formació Professional Específica) / Adaptación Curricular Individual (Bachillerato y Formación Profesional Específica)			☐
Adaptació d'Accés al Currículum / Adaptación de Acceso al Currículo			☐
Flexibilització de curs per sobredotació intel·lectual / Flexibilización de curso por sobredotación intelectual			☐
Accés a un Programa de Diversificació Curricular / Acceso a un Programa de Diversificación Curricular			☐
Accés a un Programa d'Adaptació Curricular en Grup / Acceso a un Programa de Adaptación Curricular en Grupo			☐
Pròrroga de l'escolarització bàsica / Prórroga de la escolarización básica			☐
Accés a un Programa de Garantia Social / Acceso a un Programa de Garantía Social			☐
Pròrroga de permanència extraordinària en Educació Primària per a alumnat amb nee. / Prórroga de permanencia extraordinaria en Educación Primaria para alumnado con nee.			☐
Exempció de qualificació en determinades assignatures de Batxillerat. / Exención de calificación en determinadas asignaturas de Bachillerato.			☐
Atenció educativa de la mestra o el mestre d'e.e.: audició i llenguatge. / Atención educativa de la maestra o el maestro de e.e.: audición y lenguaje.			☐
C DIFICULTATS O PROBLEMES DETECTATS / DIFICULTADES O PROBLEMAS DETECTADOS			
D MESURES EDUCATIVES ADOPTADES ANTERIORMENT / MEDIDAS EDUCATIVAS ADOPTADAS ANTERIORMENTE			
E DADES DEL SOL·LICITANT / DATOS DEL SOLICITANTE			
Nom i cognoms / Nombre y apellidos		Com a / Como	Data / Fecha
			Firma
F DIRIGIT A / DIRIGIDO A			
<p><small>Les dades personals que conté l'imprès podran ser incloses en un fitxer per al tractament per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, en l'ús de les funcions pròpies que té atribuïdes en l'àmbit de les seues competències, i es podrà dirigir a qualsevol òrgan seu per a exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, segons disposa la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (BOE núm. 298, de 14 de desembre de 1999). / Los datos personales contenidos en este impreso podrán ser incluidos en un fichero para su tratamiento por la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte, en el uso de las funciones propias que tiene atribuidas en el ámbito de sus competencias, pudiendo dirigirse a cualquier órgano de la misma para ejercitar los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición, según lo dispuesto en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal (BOE núm. 298, de 14 de diciembre de 1999).</small></p>			

INFORME PSICOPEDAGÒGIC
INFORME PSICOPEDAGÓGICO

DADES PERSONALS

DATOS PERSONALES

NOM/ NOMBRE:

COGNOMS/ APELLIDOS:

CENTRE DOCENT/ CENTRO DOCENTE: **CRA LA BARDISSA**

CODI DEL CENTRE/CODIGO DEL CENTRO: **12006411**

LOCALITAT /LOCALIDAD: **ROSSELL**

DATA DE L'INFORME/ FECHA DEL INFORME:

MOTIU DE LA SOL.LICITUD/ MOTIVO DE LA SOLICITUD

- Determinació de la modalitat d'escolaritat
- Determinación de la modalidad escolar*
- Adaptació curricular individual significativa (ACIS)
- Adaptación curricular individual significativa (ACIS)*
- Adaptació curricular individual (Batxillerat i Formació Professional Específica)
- Adaptación curricular individual (Bachillerato y Formación Profesional Específica)*
- Adaptació d'accés al currículum
- Adaptación de acceso al currículum*
- Flexibilització de curs per sobredotació intel·lectual
- Flexibilización de curso por sobredotación intelectual*
- Accés a un programa de diversificació curricular
- Acceso a un programa de diversificación curricular*
- Accés a un programa d'adaptació curricular en Grup
- Acceso a un programa de adaptación curricular en Grupo*
- Pròrroga de l'escolarització bàsica
- Prórroga de la escolarización básica*
- Accés a un programa de Garantia Social
- Acceso a un Programa de Garantía Social*
- Pròrroga de permanència extraordinària en Educació Primària per alumnat amb nee
- Prórroga de permanencia extraordinaria en Educación Primaria para alumnado con nee*
- Exempció de qualificació en determinades assignatures de Batxillerat
- Exención de calificación en determinadas asignaturas de Bachillerato*
- Atenció educativa de la mestra o el mestre d'EE: audició i llenguatge
- Atención educativa de la maestra o el maestro de EE: audición y lenguaje*
- Altres motius (especifiqueu-los):
- Otros motivos (especificarlos):*
- Determinació de la modalitat d'escolaritat
- Determinación de la modalidad escolar*

Les dades personals que conté l'imprès podran ser incloses en un fitxer per al tractament per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, en l'ús de les funcions pròpies que té atribuïdes en l'àmbit de les seues competències, i es podrà dirigir a qualsevol òrgan seu per a exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, segons disposa la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (BOE núm. 298, de 14 de desembre de 1999).

PADIE

COGNOMS/APELLIDOS

NOM/ NOMBRE

A INFORMACIÓ DISPONIBLE

Marca amb "X"	NO	SI	DATA
Informe mèdic			
Informe psicopedagògic			
Aspectes escolars o acadèmics			
Aspectes sociofamiliars			

OBSERVACIONS:

S'actualitza informe segons legislació vigent

B RECURSOS I FONTS UTILITZADES EN L'AVAUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA

RECURSOS I FONTS	DATA	RECURSOS I FONTS	DATA

C VALORACIÓ FUNCIONAL DE LES DADES OBTINGUDES EN L'AVAUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA

VALORACIÓ FUNCIONAL DE LES DADES OBTINGUDES EN L'AVAUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA: competències cognitives, cicle o curs de referència, estils d'aprenentatge i altres aspectes psicopedagògics i socioafectius que es consideren d'interès.

D IDENTIFICACIÓ DE NECESSITATS EDUCATIVES

Especials permanents	Derivades de... (segons classificació de l'OMS / DSM-IV)
Especials temporals	
De sobredotació	

E CONCLUSIONS

És procedent l'aplicació de la mesura sol·licitada? (Marca amb "X")

ATENCIÓ DE L'ESPECIALISTA DE PEDAGOGIA TERAPÈUTICA I AUDICIÓ I LLENGUATGE

SÍ

NO

NO és procedent la mesura sol·licitada, però sí la mesura següent:

Criteris que fonamenten la decisió:

Raons que justifiquen l'aplicació de la mesura:

ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES PER A L'AULA

(Estes mesures s'aplicaran quan corresponga, d'acord amb el pla d'actuació)

Autors de l'informe (1):

Nom i cognoms

Com a...

Data

Firma

(1) No s'omplirà quan s'ompliga el pla d'actuació.

ANNEX IV – FULLA D'ACTA D'AUDIÈNCIA A PARES

ACTA AUDIÈNCIA DE PARES O TUTORS LEGALS

Centre: CRA LA BARDISSA Aulari : _____

Alumne/a: _____ Nivell: _____

En / na _____ en qualitat de: _____ pare, _____ mare, o _____ tutor legal, de l'alumne/a dalt indicat, que presenta Necessitats Específiques de Suport Educatiu derivades de

_____ i que precisa la proposta de mesures d'atenció a la diversitat.

Manifesta/em que en el dia _____ he/hem estat citat/s per a ser informat/s sobre la proposta de la mesura d'atenció a la diversitat següent:

- Es recomana l'assistència a l'aula de Pedagogia Terapèutica
- Es recomana l'assistència a l'aula d'Audició i Llenguatge
- Es recomana la realització d'ACIS (Adaptacions Curriculars Individuals Significatives) en les següents matèries:

Es recomana que romanga un any més en _____ de Primària amb els suports de _____

- Es recomana promoció a Centre Específic de EE
- Es recomana que promoció a 1er d'ESO en un IES amb els suports de:

Conclou l'audiència, les persones assistents com a pares o tutors legals manifesten:

- Estar d'acord amb la/s opcions indicades
- No estar d'acord amb les opcions indicades, expressant que:

Rosell _____, de _____ de

20 _____

El pare, la mare o tutor legal

L'orientadora

El/la tutor/a

Signat: _____

Signat: _____

Signat: _____

PADIE

ANNEX V. MODEL DE SEGUIMENT DE REFORÇ CRA LA BARDISSA

NOM DE L'ALUMNE/A:

COGNOMS:

CURS:

TRIMESTRE:

ÀREA O ÀREES RECOLZADES:

MESURES ADOPTADES:

OBSERVACIONS:

PROPOSTES DE MILLORA:

El mestre/a,

Signat: _____

Rosell , a __ de _____ de 20__

ANNEX VI. MODEL DOCUMENT D'ACIS**DOCUMENT D'ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA (ACIS)****ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA**

DATA INICI:

CENTRE: CRA LA BARDISSA	NOM I COGNOMS:
CODI: 12006411	
LOCALITAT: ROSSELL	CURS: A U L A R I

ÀREA:

OBJECTIUS	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	RESPONSABLE	MATERIALS DIDÀCTICS	DATA AVALUACIÓ

ÀREA:

OBJECTIUS	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVUACIÓ	RESPONSABLE	MATERIALS DIDÀCTICS	DATA AVALUACIÓ

Rossell a, ____ de _____ de ____

El/La tutor/a

Firmat

Vist el corresponent expedient i, després de l'audiència dels pares o tutors legals de l'alumne o alumna, l'Equip Docent del seu grup autoritza la present Adaptació Curricular Individual Significativa en la sessió celebrada el dia ____ de _____ de ____

Rossell a, ____ de _____ de ____

El/la Director/a
Firmat

DOCUMENT D'ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA (ACIS)

SEGUIMENT DE LA ACIS

DATA INICI:

CENTRE: CRA LA BARDISSA		NOM I COGNOMS:
CODI: 12006411		
LOCALITAT	ROSSELL	

AVALUACIÓ	ASSISTENTS	ACORDS-PROPOSTES
PRIMERA		
SEGONA		
TERCERA	INFORME FINAL D'AVAUACIÓ	
	VALORACIÓ GENERAL DE L'ALUMNE/A	
	PROPOSTES PER AL PRÒXIM CURS	

Rossell ___ de _____ de _____

El/La Tutor/a

Signat

ANNEX VII. DOCUMENT D'ADAPTACIÓ D'ACCÉS

DOCUMENT D'ADAPTACIÓ D'ACCÉS AL CURRÍCULUM

DADES INICIALS

DATA D'INICI:

CENTRE: CRA LA BARDISSA	CODI: 12006411
ROSSELL	
NOM I COGNOMS:	CURS:
	AULARI:
DATA DE NAIXEMENT:	EDAT:
NOM DELS PARES:	
DIRECCIÓ :	TELÈFON:
OBSERVACIONS:	
TUTOR/TUTORA:	
INFORMACIÓ GENERAL	

SALUT:

ESCOLAR:

FAMILIAR:

DIFICULTATS O PROBLEMES QUE PRESENTA

PERSONALS

MATERIALS

DETECCIÓ DE NECESSITATS

Es proposa l'avaluació psicopedagògica de l'alumne o de l'alumna, prèvia a l'Adaptació d'Accés al Currículum.

Rosell a, _____ de _____ de _____

El/La Tutor/a

Rebut
L' Orientador/a

Signat

Signat

AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA DE LES NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS

DATA INICI:

CENTRE: CRA LA BARDISSA	CODI: 12006411
LOCALITAT: ROSSELL	
NOM I COGNOMS:	CURS:
	AULARI:
DATA DE NAIXEMENT:	EDAT:
MOTIU DE L'AVUACIÓ :	
PROFESSIONALS QUE INTERVENEN:	
INSTRUMENTS UTILITZATS:	
DADES RELLEVANTS DE LA HISTÒRIA I DESENROTLLAMENT GENERAL	
EVOLUTIU – SALUT: Dades de salut rellevants que puguin incidir en els seus aprenentatges escolars.	
ESCOLAR: Interacció amb el medi escolar, especialment amb el professorat i els seus companys.	
FAMILIAR – SOCIAL: Dades relatives a la convivència familiar i a la interacció social que influïsquen en el seu aprenentatge escolar.	
FACTORS SIGNIFICATIUS PER A LA PROPOSTA CURRICULAR:	
NIVELL ACTUAL DE COMPETÈNCIES: Grau de desenrotllament de les capacitats de l'etapa, de àreal' o matèria.	
CAPACITATS COGNITIVES I ESTIL D'APRENETATGE: Habilitats cognitives i manipulatives, hàbits i ritme de treball, estratègies de comprensió i generalització d'aprenentatges.	
ALTRES FACTORS: Actituds, motivacions i interessos.	

Rossell a, __ de _____ de _____
L'Orientador/a

Signat

DOCUMENT D'ADAPTACIÓ D'ACCÉS AL CURRÍCULUM

INFORME PSICOPEDAGÒGIC

DATA D'INICI:

CENTRE: CRA LA BARDISSA	CODI: 12006411
LOCALITAT: ROSSSELL	
NOM I COGNOMS:	CURS:
	AULARI:

D'acord amb l'avaluació psicopedagògica de les necessitats educatives especials de l'alumne o alumna realitzada el dia: ___ de _____ de _____, s'emet el següent

Informe:

- () No procedix la realització d'adaptació d'accés al currículum.
- () Procedix la realització d'adaptació d'accés al currículum. Per a això, es realitza la següent:

PROPOSTA D'ADAPTACIÓ D'ACCÉS AL CURRÍCULUM**JUSTIFICACIÓ**

Presenta necessitats educatives especials de l'alumnat es deriven de condicions personals de discapacitat:

- () motora
 () sensorial
 () psíquica

que li impedeixen la utilització dels mitjans ordinaris d'accés al sistema educatiu

PROPOSTA D'ADAPTACIÓ D'ELEMENTS D'ACCÉS AL CURRÍCULUM.

MATERIALS INDIVIDUALS	
INTERVENCIÓ DE PROFESSIONALS	

OBSERVACIONS:

Rossell a, ___ de _____ de _____

L'Orientador/a

Signat

Rebut
 El/La Directora/a

Signat

ANNEX VIII. PROTOCOL D'ACTUACIÓ AMB ALUMNES AMB TDAH

CRITERIS D'IDENTIFICACIÓ DEL TDAH

A. Patró persistent d'inatenció i/o hiperactivitat-impulsivitat que interfereix amb el funcionament o el desenvolupament, que es caracteritza per (1) i/o (2):

1. Inatenció: 6 o més dels següents símptomes s'han mantingut durant almenys 6 mesos en un grau que no concorda amb el nivell de desenvolupament i que afecta directament les activitats socials i acadèmiques:

Síntoma	SI	NO
---------	----	----

a. Amb freqüència falla en prestar la deguda atenció a detalls o per descuit es cometen errors en les tasques escolars, en el treball o durant altres activitats (p.ex. Es perden detalls, el treball no es du a terme amb precisió)

b. Amb freqüència té dificultats per mantindre l'atenció en tasques o activitats recreatives (p.ex. Té dificultat per mantindre l'atenció en classe, converses o la lectura prolongada)

c. Amb freqüència pareix no escoltar quan se li parla directament (p.ex. Pareix tindre la ment en altres coses, fins i tot en absència de qualsevol distracció aparent).

d. Amb freqüència no segueix les instruccions i no acaba les tasques escolars, els deures (p.ex. Inicia les tasques però es distrau ràpidament i s'evadeix amb facilitat)

e. Amb freqüència té dificultat per organitzar tasques i activitats (p.ex. Dificultat per gestionar tasques seqüencials, dificultat per posar els materials i pertinenècies en ordre, descuits i desorganització en el treball, mala gestió del temps, no compleix els "terminis").

f. Amb freqüència evita, li disgusta o es mostra poc entusiasta en iniciar tasques que requereixen un esforç mental sostingut

g. Amb freqüència perd coses necessàries per a tasques o activitats (p.ex. Material escolar, llapis, llibres, goma...)

h. Amb freqüència es distrau amb facilitat per estímuls externs.

i. Amb freqüència oblida les activitats quotidianes (p.ex. Fer les tasques, els deures)

2. Hiperactivitat i impulsivitat: 6 o més dels següents símptomes s'han mantingut durant almenys 6 mesos en un grau que no concorda amb el nivell de desenvolupament i que afecta directament les activitats socials i acadèmiques:

Síntoma	SI	NO
a. Amb freqüència juga amb les mans o els peus, colpeja amb les mans o els peus.		
b. Amb freqüència s'alça de la cadira.		
c. Amb freqüència correteja (està inquiet).		
d. Amb freqüència és incapaç de jugar o d'estar tranquil en situacions de joc.		
e. Amb freqüència està actuant com si l'impulsara un motor (p.ex. És incapaç d'estar quiet durant un temps prolongat).		
f. Amb freqüència parla excessivament.		
g. Amb freqüència respon inesperadament o abans que se li haja fet la pregunta.		
h. Amb freqüència li és difícil esperar el seu torn.		
i. Amb freqüència interromp o es posa amb els altres (p.ex. Es posa en les converses, jocs o activitats d'altres).		

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ PSICOEDUCATIVA PER A L'APLICACIÓ A L'ESCOLA

El primer pas per a dur a terme la intervenció psicoeducativa a l'escola amb els alumnes amb TDAH és que els mestres compreguen què implica el trastorn i aprenguen a comprendre l'alumne.

Les pautes generals per al seu tractament són les següents:

- Les regles, ordres o instruccions que se li donen a nen han de ser senzilles, clares, concretes i, sempre que siga possible, han de presentar-se físicament fent ús de formats visuals a través de targetes, post-it, pòster, cartell... que es pose al seu voltant, damunt la pissarra, en la pissarra, pegades a la seua taula... per a que en tot moment les recorde. A més, resulta útil assegurar-se que el xiquet ha comprés la instrucció, per això li demanarem que ens diga què ha de fer.
- Per la dificultat que hi ha en el TDAH amb el sentit del temps, aquest ha de fer-se patent de forma física. Per això es pot fer ús d'un rellotge, cronòmetre o similar que li servisca en cada moment per a saber el que queda per acabar una tasca, un examen... En el cas de tasques molt extenses, com el resum d'un llibre, necessiten ajuda per organitzar-se en el temps, dividir la tasca en parts senzilles, anar fent-la poc a poc i no deixar-lo tot per a l'últim moment. Tota la planificació de la tasca també ha de plasmar-se físicament en un cartell, agenda o llibreta, en què queda clarament especificat el que ha de fer cada dia, en quin moment del dia ho ha de fer i el reforç que obtindrà per a fer-lo.
- Ús de tècniques efectives per al control de la conducta a l'aula com l'ús de reforços positius, retirada d'atenció, sancions en sistema de punts, temps fora, que resulten eficaces per controlar el

comportament del xiquet (tant a escola com en casa). La incorporació d'un sistema de fitxes resultarà de gran utilitat però sempre que estiga ben organitzat, sistematitzat i planificat. A més, pot aplicar-se en grup de formes diferents: una forma pot ser donar punts a cada xiquet de la classe en funció del comportament del xiquet amb TDAH; una altra consisteix en dividir la classe en grups que guanyen o perden punts segons els seus comportaments; una altra forma és concedir punts a cada xiquet de la classe pel compliment d'algunes normes establertes prèviament. L'èxit de qualsevol programa d'economia de fitxes depèn en gran mesura del tipus d'objectius que es vulguen aconseguir. Cal ser realista, no pretendre aconseguir objectius molt ambiciosos, sobre tot a l'inici de la intervenció, de forma que per xicotet que siga aquest merescue recompensa.

- Una de les tècniques que s'utilitza amb gran efectivitat en el TDAH és l'ús de programes d'autoinstruccions o d'autocontrol, mitjançant els quals se li ensenya al nen a donar-se instruccions sobre què ha de fer i reforçar-se verbalment per l'èxit obtingut. Les autoinstruccions són tècniques psicoeducatives que pretenen fomentar l'ús del llenguatge per a autoregular el comportament i el pensament davant la resolució de tasques dirigides a una meta, limitant així la influència d'estímul externs que interferixen la realització de la mateixa. El contingut de les autoinstruccions, així com la seqüència d'entrenament seguida ha de ser similar a les dissenyades per Meichenbaun y Goodman (1971), Meichenbaum (1974), Orjales y Polaino (2002) y Lavigne (2009).

Concretament, per ensenyar als xiquets autoinstruccions es pot procedir de la següent forma:

Definició del problema:

“Què és el que he de fer?” El nen ha de raonar sobre què és el que li demana la tasca.

Aproximació al problema

“Com ho he de fer?” vaig a elaborar un pla de forma oral i/o escrita per a resoldre amb èxit la tasca.

Focalització de l'atenció i elecció de la resposta

“Estic seguint el meu pla?, com m'està eixint?” En aquest pas ha de centrar la seua atenció en l'execució del pla seleccionat en el pas anterior i resoldre definitivament la tasca.

Autoavaluació i autoreforç i, en cas necessari, rectificació d'errades.

“Com ho he fet?” Per últim comprovarà si la tasca l'ha resolt amb èxit o no i, si és aquest cas, ha de revisar per a corregir les errades:

Bé!!! Així he de treballar sempre!

Mal. Què ha passat, on he fallat? Vaig a començar des del primer pas per a corregir l'errada.

- Davant situacions novedoses (eixides, canvis d'aula, menjador...) que d'avant mà són problemàtiques per als xiquets amb TDAH, ja que exigeixen canvis importants en el seu comportament, hem d'anticipar-nos. Per això es proposen les següents estratègies:

- ♣ Revisar les regles abans de començar l'activitat.
- ♣ Especificar quins seran els premis si aconsegueix portar-se bé.
- ♣ Explicar quin serà el castic si no es porta adequadament.
- ♣ Quan l'activitat ha començat portar-la a terme fent ús de les autoinstruccions i seguir amb el pla fins el final.

- Introduir canvis en la metodologia i formes d'avaluació. Per a això, proposem:

Quant al disseny de les tasques:

- ♣ Dissenyar tasques adequades al nivell real del xiquet.
- ♣ Presentar les tasques de forma novedosa, atractiva, motivadora, utilitzant colors
- ♣ Els enunciats de les tasques han de ser breus, curts, clars i senzills.
- ♣ En els enunciats s'han de marcar les paraules claus, subratllant-les, colorejant-les...

- ♣ No obligar al xiquet a copiar els enunciats de les tasques.
- ♣ Reduir la quantitat de treballs.
- ♣ Desglossar les tasques extenses i complexes, en parts més senzilles, per a facilitar la seua execució i entrega.
- ♣ Assegurar-se que el xiquet comprén el que ha de fer en la tasca, abans que comence a fer-la.
- ♣ Enfocar-se en la productivitat.
- ♣ Ajudar a controlar el temps destinat a la tasca, fent-lo físic tal i com s'ha explicat anteriorment.
- ♣ Intentar que el xiquet pare i reflexione sobre el que ha de fer, abans que es pose a fer-lo. Per això s'ha d'acostumar a utilitzar autoinstruccions.
- ♣ No s'ha de manar per a fer a casa aquell treball que no haja donat temps de fer en l'escola (p.ex. Per assistència a reforç de PT o AL).

ANNEX IX. PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENTATGE

Els símptomes de dislèxia en un xiquet solen apareixer primerencament, quan s'inicia l'aprenentatge de la lectura i escriptura. Així, és en l'etapa de Primària quan pot establir-se amb fermesa el diagnòstic i són fonamentals els mestres ja que són qui identifiquen la presència de dificultats en l'alumne. Per això, es poden tindre en compte les següents senyals d'alerta:

SENYALS D'ALERTA**ABANS DELS 6-7 ANYS****SIGNE D'ALERTA**

Retràs en el llenguatge.

Confusió de paraules que tenen una pronunciació similar (mesa-besa).

Dificultats expressives.

Dificultat per identificar les lletres.

Dificultat per identificar els sons associats a les lletres.

Lectura en espill.

Història familiar de problemes de lectoescriptura.

Desenvolupament lent del vocabulari i retràs en el desenvolupament de la parla, amb dificultats per articular o pronunciar paraules.

Immaduresa en el coneixement de les parts del seu cos.

Retràs per a memoritzar els números, l'abecedari, els dies de la setmana, els colors i les formes.

Les nocions espacials i temporals estan alterades, freqüentment confon la dreta amb l'esquerra i no s'orienta correctament en el temps: no sap els dies de la setmana i no té una noció clara de conceptes temporals com ahir, avui i demà.

Dificultat per seguir instruccions i aprendre rutines.

Falta d'atenció i augment de l'activitat i impulsivitat.

Descoordinació al córrer, saltar.

Dificultat en l'equilibri estàtic i dinàmic.

Immaduresa a nivell de motricitat fina.

Dificultat per botonar-se i enganxar o pujar una cremallera.

Falta de control i maneig del llapis i de les tisores.

Dificultats en la dominància lateral.

Lateralitat creuada.

Aparició de conductes problemàtiques en les seues habilitats socials.

ENTRE ELS 7 I ELS 11 ANYS**SIGNE D'ALERTA: LECTURA**

Lectura amb errades i molt laboriosa.

Lectura correcta però automàtica.

Dificultat per connectar lletres i sons.

Presenta més dificultats per llegir pseudoparaules o paraules desconegudes

Transposa les lletres, canvia l'ordre o invertix números.

Lentitud en la lectura.

Comprensió lectora pobre.

Mal rendiment en els tests fonològics.

SI

NO

SI

NO

<p>SIGNE D'ALERTA: ESCRITURA Invertix lletres, números i paraules. Confon dreta i esquerra i escriu en espill. Dificultats ortogràfiques no adequades al seu nivell educatiu. No aconsegueix escriure pensaments, ni organitzar-los, la seua gramàtica i ortografia són deficitàries. Sol tindre dificultats per traslladar el pensament oral al escrit. Lletra il·legible i desordenada (és incapaç de seguir els renglons rectes, de respectar les marges dels quaderns, d'organitzar operacions matemàtiques en columna, etc.).</p>	SI	NO
<p>SIGNE D'ALERTA: PARLA Presenta dificultats en la pronunciació de paraules, invertint, substituint o canviant síl·labes. Petits problemes en el llenguatge. Dificultat per nombrar figures. En ocasions no controla la paraula adequada i busca sinònims, no sempre encertant.</p>	SI	NO
<p>SIGNE D'ALERTA: MATEMÀTIQUES I COMPRESIÓ DEL TEMPS Conta fent ús dels dits. Realitza les operacions aritmètiques de manera mecànica però no comprén els problemes. Li costa el maneig dels diners. Dificultats per aprendre o manejar el rellotge, controlar el temps, i entendre les tasques seqüencials. Dificultat per aprendre les taules de multiplicar i manejar-les. Problemes del temps: no sap l'hora, dia, mes i any.</p>	SI	NO
<p>SIGNE D'ALERTA: COORDINACIÓ No agafa bé el llapis. Coordinació motriu pobre, es propens a caure. Mala lletra i cal·ligrafia pobre. Confon la dreta i l'esquerra. És incapaç de realitzar determinats moviments (anar en bicicleta, saltar a la corda, saltar en altura, xutar la pilota...).</p>	SI	NO
<p>ALTRES CARACTERÍSTIQUES HABITUALS Dificultat en l'aprenentatge de conceptes numèrics bàsics, no pot aplicar-los en càlculs o en resolució de problemes. Lentitud per recordar la informació No completa una sèrie d'instruccions verbals. Problemes per mantindre l'atenció. Per comprendre, usa principalment imatges, més que sons i paraules. Excel·lent memòria a llarg termini per a experiències, llocs i cares.</p>	SI	NO

Mala memòria per a allò après el dia anterior.		
Té una oïda molt fina. Es distrau fàcilment amb els sons.		
Propens a infeccions d'oïda.		
Enuresis.		
Emocionalment sensible.		

DE 12 ANYS CAP ENDAVANT

CARACTERÍSTIQUES HABITUALS	SI	NO
Problemes de concentració quan llig o escriu.		
Falla en la memòria immediata, no recorda allò llegit per la dificultat amb la comprensió de la lectura, el llenguatge escrit.		
Interpreta malament a informació per la seua falta de comprensió de conceptes abstractes i perquè llig malament.		
Sèries dificultats en organitzar l'espai, els materials de treball i els seus pensaments a l'hora d'escriure o parlar.		
No planifica el seu temps ni té estratègies per a acabar a temps les seues tasques i els seus exàmens.		
Treballa amb lentitud i no s'adapta a ambients nous.		
Té dificultats en les habilitats socials, li costa fer amics i comprendre les discussions.		
Evita llegir, escriure o fer càlculs matemàtics tendint a bloquejar-se emocionalment.		
En moltes ocasions, apareix depressió i/o crisi d'ansietat.		

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ PSICOEDUCATIVA PER A L'APLICACIÓ A L'ESCOLA

- Proximitat en la ubicació a l'aula (seure's el més prop possible del mestre i de la pissarra).
- Comprovar sempre que el xiquet ha comprés el material escrit que va a manejar, explicar-li'l verbalment.
- Utilitzar l'avaluació oral dels coneixements.
- Informar-li de quan llegirà en veu alta.
- No donar-li textos llargs per llegir.
- Demostrar-li el nostre interès pels seus aprenentatges.
- Pot ser important que estiga al costat de companys de classe competents.
- És convenient ser flexible quan se li exigeix una correcta ortografia i un ús adequat dels signes de puntuació, ja que són tasques que resulten molt complexes per a ells.
- Establir criteris per al seu treball.
- No deixar-li que corregisca els seus dictats sol.
- No fer-li escriure a la pissarra davant de tota la classe.
- Afavorir l'accés a la informació per altres vies com ordinador en funció de la seua edat.
- Comentar personalment amb el xiquet la correcció per escrit de les dels exercicis realitzats.
- No limitar-li l'activitat a tasques senzilles, sinó saber dosificar-li la quantitat de treball.
- Demanar-li menys quantitat de tasques per a casa.
- No dubtar en repetir-li i explicar-li les coses les vegades que siga necessari.
- Escriure i escoltar (dictat o apunts) simultàniament pot resultar-li molt difícil.
- L'ús d'esquemes i gràfics en les explicacions de classe permeten al xiquet una major comprensió i afavoreixen una millor funcionalitat de l'atenció.
- Valorar els seus treballs pel seu contingut, sense considerar els errors d'escriptura.

- Destacar els aspectes bons dels seus treballs.
- No esperar que abrace un nivell lector igual al dels altres xiquets.
- Saber que requereix més temps que la resta per acabar les tasques.
- Acceptar que es distrau amb major facilitat que la resta de companys, ja que les tasques de lectoescriptura requereixen per a ell un sobreesforç.
- Ajudar-li a desenvolupar autoestima.

ANNEX X: PROTOCOL DETECCIÓ ALTES CAPACITATS

QUESTIONARI PER A TUTORS

INDICADORS	SI	NO
Comprén amb molta facilitat la informació que se li proporciona S'expressa amb estructures lingüístiques complexes i utilitzant un vocabulari avançat per a la seua edat.		
Quan està interessat aprén amb facilitat i rapidesa.		
És molt sensible cap als sentiments propis i externs.		
S'orienta molt bé, és capaç de recordar amb facilitat punts de referència espacial.		
Relaciona amb facilitat idees i conceptes d'àmbits distints del saber.		
És molt perfeccionista.		
Li agrada tindre èxit i sol frustrar-se quan no ho aconsegueix.		
Sorprén per la quantitat de fets que coneix.		
Entén idees abstractes i conceptes complicats per a la seua edat.		
És curiós, observador i despert.		
En el seu temps lliure, li agrada realitzar tasques seleccionades per ell mateixa.		
És constant en la realització d'activitats que li interessen i rarament les deixa inacabades.		
És innovador i original plantejant i resolent problemes. Li agrada experimentar noves formes de fer coses.		
Mostra un rendiment especialment bo en una o més àrees acadèmiques.		
Té un gran interès pels problemes dels adults (justícia, mort, univers, religió...)		
Prefereix treballar de forma individual marcant-se les seues pròpies pautes.		
Pareix tindre falta d'interés i/o concentració, però sempre està al corrent de tot.		
Analitza i discuteix normes i regles establertes.		
Busca i prefereix relacionar-se amb companys majors i adults		
Pot influir en la resta per a que adopten determinats punts de vista o realitzen activitats concretes.		
Suporta bé les responsabilitats.		
Posseeix habilitat per al càlcul mental.		
Es mostra imaginatiu, original i sorprenent en les seues produccions (literàries, socials, gràfiques, plàstiques...)		
Generalment, presenta comportaments i actituds molt avançades per a la seua edat.		

QUESTIONARI PER A FAMÍLIES

INDICADORS	SI	NO
És molt independent i prefereix actuar sense ajuda.		
Preguntat per tot. Fa preguntes que ningú espera.		
Memoritza fàcilment poemes i cançons complexes per a la seua edat.		
Va començar a llegir abans dels quatre anys.		
Comprén amb molta facilitat la informació que se li proporciona.		
S'expressa amb estructures lingüístiques complexes i utilitzant un vocabulari avançat per a la seua edat.		
Quan està interessat aprén amb facilitat i rapidesa.		
És molt sensible cap als sentiments propis i de la resta.		
S'orienta molt bé, és capaç de recordar amb facilitat punts de referència espacial.		
És molt perfeccionista.		
Li agrada tindre èxit i es s'enfada quan no ho aconsegueix.		
És curiós, observador i despert.		
En el seu temps lliure, li agrada realitzar tasques seleccionades per ell mateixa.		
Sorprén per la quantitat de fets que coneix.		
És constant en la realització d'activitats que li interessen i rarament les deixa inacabades.		
És innovador i original plantejant i resolent problemes. Li agrada experimentar noves formes de fer coses.		
Té un gran interès pels problemes dels adults (justícia, mort, univers, religió....)		
Prefereix treballar de forma individual marcant-se les pròpies pautes.		
Pareix tindre falta d'interés i/o concentració, però sempre està al corrent de tot.		
Analitza i discuteix normes i regles establertes.		
Busca i prefereix relacionar-se amb companys majors i adults		
Pot influir en la resta per a que adopten determinats punts de vista o realitzen activitats concretes.		
Suporta bé les responsabilitats.		
Posseeix habilitat per al càlcul mental.		
Es mostra imaginatiu, original i sorprenent en les seues produccions (literàries, socials, gràfiques, plàstiques....)		
Generalment, presenta comportaments i actituds molt avançades per a la seua edat.		